

Έλληνες μουσουργοί της Γερμανίας: Μηνάς Μπορμπουδάκης

Συμβολικό αφιέρωμα στον σπουδαίο Έλληνα μουσουργό και πιανίστα, μόνιμο κάτοικο Μονάχου, με αφορμή τα 35α γενέθλιά του

Βιογραφικά στοιχεία

Η έναρξη της γήινης διαδρομής του Μηνά Μπορμπουδάκη σηματοδοτείται την 19^η Απριλίου του 1974, στο Ηράκλειο Κρήτης. Είναι μόλις 4ετής, όταν ανακάλυψε την μαγεία της μουσικής μέσω των πρώτων μαθημάτων στο πιάνο. Οι μουσικές σπουδές του συνεχίστηκαν στην τάξη πιάνου και θεωρητικών του Γ. Καλούτση, από την οποία αποφοίτησε το 1992, με το πτυχίο πιάνου και αρμονίας. Το ίδιο έτος αναχώρησε για τη Γερμανία. Γράφτηκε στο Ωδείο 'Richard Strauss' του Μονάχου, στις τάξεις πιάνου των Olaf Dressler και Urzula Mitrenga, και συνθέσεως του Wilfried Hiller. Οι σπουδές του πλαισιώθηκαν από Masterclass/σεμινάρια συνθέσεως με τους George Crumb (1994, Πράγα) και Wilfried Hiller (1995/96, Μπαϊρόιτ), και πιάνου με τους Αλεξάντερ Νασέντκιν και Rudolf Kehrer (1994 και 1997 αντιστοίχως, Μόναχο). Το 1995 απέσπασε την υποτροφία 'Richard-Strauss Stipendium' της Πόλεως του Μονάχου και το 1997 αποφοίτησε με δίπλωμα πιάνου. Στην περίοδο 1997-2000 παρακολούθησε σεμινάρια συνθέσεως με τον Luciano Berio (1998, Φεστιβάλ 'Schleswig-Holstein') και τον Wolfgang Rihm (2000, Θερινή Ακαδημία 'Mozarteum', Σάλτσμπουργκ, με υποτροφία). Το 1999 έγινε μέλος της Ενώσεως Ελλήνων Μουσουργών και της Εταιρείας Γερμανών Συνθετών. Το 2000 γράφτηκε στην Ακαδημία Μουσικής και Θεάτρου του Αμβούργου, στην τάξη συνθέσεως του Peter Michael Hamel, από την οποία αποφοίτησε το 2002 με αντίστοιχο δίπλωμα. Το 2002 βραβεύτηκε στον διεθνή διαγωνισμό σύνθεσης 'G. Bialas', μεταξύ 192 έργων, το έργο του «Κράματα» για ενόργανο σύνολο. Το καλοκαίρι του 2003 έλαβε την υποτροφία μουσικής της πόλης του Μονάχου και της πόλης του Τύμπινγκεν και το 2004 το βραβείο μουσικής του Βαυαρικού κράτους. Επίσης απέσπασε το βραβείο 'Rodion Shchedrin Chamber Music' για τα έργα του «Σ- Κασσιόπη» και «Χωρόχρονος Ι». Το 2007 ήταν υπότροφος στην Cité des Arts του Παρισιού και επίσης, καλεσμένος 'composer in residence' στο φεστιβάλ σύγχρονης τέχνης 'Les Muséiques' στην Βασιλεία με σειρά συναυλιών (Απρίλιος). Τον Ιούλιο του ίδιου έτους παρουσιάστηκε η πρώτη του όπερα στο πλαίσιο του θερινού φεστιβάλ υπό τη διεύθυνση του διάσημου μαέστρου Kent Nagano.

Το 2008 βραβεύθηκε το συνολικό του έργο και την προσφορά του στη σύγχρονη ελληνική μουσική με το βραβείο συνθέσεως του διεθνούς ιδρύματος 'J. Kaske' (με το ίδιο βραβείο βραβεύθηκαν στο παρελθόν και οι Ligeti, Boulez).

Παράλληλα με τις σπουδές του συμμετείχε τόσο ως συνθέτης όσο και ως πιανίστας σε διάφορα φεστιβάλ ανά την Ευρώπη και την Ιαπωνία. Αναφέρονται η 'Biennale' του Μονάχου, το Φεστιβάλ Σύγχρονης Μουσικής της Ραδιοφωνίας του

Σάαρμπρύνκεν, το διεθνές φεστιβάλ μουσικής δωματίου του Gidon Kremer στο Λοκενχάους, το Φεστιβάλ 'MDR Musiksommer', το Φεστιβάλ 'Schwetzingen Festspiele', το 'Beethovenfest' της Βόννης και η 'EXPO 2000' του Αννόβερου.

Συνεργάστηκε με την Ορχήστρα των Χρωμάτων, την Καμεράτα Ορχήστρα των Φίλων Μουσικής Αθηνών, την Κρατική Ορχήστρα Αθηνών, την 'Orchestra Sinfonica Nazionale della R.A.I.' και το περίφημο 'Ensemble Modern'.

Η σημαντικότητά του ως μουσικού δημιουργού εμφανίζεται και από τις αρκετές αναθέσεις έργων: α) από τις ορχήστρες της Βαυαρικής Ραδιοφωνίας ('Symphonie-Rundfunkorchester des Bayerischen Rundfunks'), της Νοτιοδυτικής Ραδιοφωνίας της Στουτγάρδης ('S.W.R. Sinfonieorchester') και την 'Kremerata Baltica', και β) από κορυφαίους οργανισμούς και φεστιβάλ (Οργανισμός Μεγάλου Μουσικής του Μονάχου 'Kulturkreis Gasteig', Φεστιβάλ 'young.euro.classic' του Βερολίνου, Κρατική Όπερα του Μονάχου, κ.α.)

Στο πιανιστικό του ρεπερτόριο εντάσσονται εκτός των έργων του, και έργα συγχρόνων συνθετών. Ως πιανίστας συνέπραξε με την 'Bayerische Kammerphilharmonie' στο πρώτο του κοντσέρτο για πιάνο, με την Συμφωνική Ορχήστρα της Νυρεμβέργης, κ.α.

Σημαντική δραστηριότητα αναπτύσσει επίσης και ως μαέστρος, συνεργαζόμενος με διάσημα μουσικά σχήματα (όπως η 'Kremerata Baltica') και σολίστ (όπως ο κρουστός Peter Sadlo, ο βιολονίστας Gidon Kremer, ο βιολοντσελίστας Johannes Moser, η φλαουτίστα Κότσοουε Σάτο, κ.α.)

Εργογραφία – Σχολιαστική παρουσίαση των σημαντικότερων έργων

Κύριος άξονας της μουσικής δημιουργίας του είναι ο έξοχος συνδυασμός στοιχείων ελληνικής και αρχαίας ελληνικής μουσικής με ιδέες και τεχνικές της δυτικοευρωπαϊκής σύγχρονης δημιουργίας, με έναν προσωπικό τρόπο ο οποίος τον κατατάσσει στους κορυφαίους ευρωπαίους δημιουργούς της γενιάς του. Τα έργα για πιάνο αποτελούν σημαντικό κεφάλαιο της εργογραφίας του και όχημα εκφράσεως των τεραστίων δυνατοτήτων του ως δημιουργού, «...μείξη περιέργειας, εντάσεως και ωθήσεως», όπως ο ίδιος τονίζει.

Άρχισε να συνθέτει από το 1991 (Σουίτα για πιάνο). Ήδη με τα επόμενα έργα του άρχισε να ξεδιπλώνει τις μοναδικές αρετές του πηγαίου ταλέντου του (Σουίτα για φλάουτο, βιολοντσέλο και πιάνο [1992] και «Αιγιοπελαγίτικος Αυτοσχεδιασμός» [1993]. Η κρητική του καταγωγή αποτέλεσε με τον πλέον εύσημο τρόπο- πηγή εμπνεύσεως για τον «Κρητικό Χορό» για 11 χάλκινα πνευστά και 2 κρουστούς (1994). Όπως και η ερικυδής δημοτική μας παράδοση τον ώθησε στη γραφή των άκρων ενδιαφερόντων «Αποήχων I» για σαντούρι και κλαρινέτο. Η εργογραφία για το 1994 συμπληρώθηκε τη «Μήδεια» για 4 πιάνο και τους «Τρεις Ισπανικούς Χορούς» για μεγάλη ορχήστρα (πρώτο έργο μεγάλης πνοής δείγμα των κατοπινών κορυφαίων ορχηστρικών του συνθέσεων).

Το επόμενο έτος ολοκλήρωσε το πρώτο μεγάλο του έργο με τίτλο «1945. Απόηχοι του παρελθόντος IV» για πιάνο. Όπως ο δημιουργός τονίζει το έργο γράφτηκε με την ευκαιρία των 50 χρόνων απο τη λήξη του Β' παγκοσμίου πολέμου. Είναι διηρημένο σε τρία τμήματα ενός ενιαίου μέρους μέρος. Εδώ ο συνθέτης χρησιμοποίησε το στοιχείο της ηχούς τόσο ως ηχητικό όσο και ως ιστορική βάση για την ανάπτυξη του

έργου. Το αποτέλεσμα για τον ακροατή είναι καθηλωτικό. Το πρώτο τμήμα («Ξημέρωμα») συμβολίζει μέσω του τραγουδιού των πουλιών, των συγχορδίων του ήλιου και μιας απλής σχεδόν στατικής μελωδίας, τη γέννηση και την ανάπτυξη της ανθρωπότητας. Μία συνεχής κίνηση δεκάτων έκτων διακόπτει την ηρεμία του πρώτου τμήματος. Αυτή μας οδηγεί στο δεύτερο μέρος, την «Ανησυχία». Μοτίβα του πρώτου τμήματος αναπτύσσονται, παραλλάσσονται, θρυματίζονται και οδηγούν τη μουσική στην τελική της κορύφωση: τον πόλεμο. Ως επίλογος έρχεται η ελεγειακή αναφορά στο βασικό θέμα του έργου συνδυασμένο με βαριές συγχορδίες δίκην καμπανοκρουσιών. Έξοχο είναι επίσης, κατά τη γνώμη μου, και το φωνογραφημένο έργο με τίτλο «Σιγή στον Πέτρινο Κήπο» (Steingartenstille) -12 Χάϊκού για υψίφωνο, φλάουτο και κρουστά, βασισμένο σε ποιήματα χαϊκού του Γερμανού Günter Klinge. Χαρακτηρίζεται από την κυκλική δομή και την έντονη ηχοχρωματική ατμόσφαιρα. Δεν υπολείπονται επίσης ενδιαφέροντος και τα έργα «Αφιέρωμα Carl Orff / Απόηχοι II» για σόλο βιολοντσέλο και «Θέσις – Αντίθεσις» για ορχήστρα εγχόρδων (ευφάνταστη απόπειρα εκφράσεως δύο διαφορετικών μουσικών κόσμων: της τονικότητας και της ατονικότητας, και μεταφοράς των αντιθέτων μηνυμάτων τους).

Το 1996 συνέθεσε: α) τους «Απόηχους της Θάλασσας V» για σόλο κρουστά και β) τους «Απόηχους της Αρχαιότητας VI» για ενόργανο σύνολο (όμποε, κόρνο, τρομπόνι, κρουστά, άρπα και κοντραμπάσο). Στο πρώτο τμήμα των «Απόηχων της Θάλασσας» προσπάθησε να μιμηθεί τους ήχους της θάλασσας μέσα από τους ήχους των κυμβάλων και των ταμ-ταμ. Επίσης, οι φράσεις της μαρίμπας γίνονται ολοένα και πλατύτερες φτάνοντας στην κορύφωση στο τέλος του τμήματος. Το δεύτερο τμήμα («Οργή του Ποσειδώνα») το οποίο χαρακτηρίζεται για το δυναμικό του χαρακτηρίζεται με μία *ff* συγχορδία στη μαρίμπα. Οστινάτο περάσματα, συχνές ρυθμικές εναλλαγές αλλά και βιρτουόζικα τεχνάσματα χτίζουν το δεύτερο αυτό τμήμα του έργου το οποίο συνεχώς απομακρύνεται από τη μαρίμπα κινούμενο προς τον ήχο των τυμπάνων. Στο τρίτο και τελευταίο τμήμα του έργου («Χορός στην άμμο») ο συνθέτης χρησιμοποίησε ως κύριο θεματικό υλικό τον ρυθμό του τσάμικου χορού. Διαιρώντας τη μονάδα του τετάρτου σε όλο και πιο μικρές αξίες καθώς επίσης μετασχηματίζοντας το θέμα σε πολύπλοκα ρυθμικά σχήματα, επιτυγχάνεται μία ανάπτυξη που απαιτεί από τον εκτελεστή να «σπάσει» τα όριά του. Οι 6^{οι} Απόηχοι είναι αφιερωμένοι στη μνήμη του μοναδικού Γιάννη Χρήστου και γράφτηκαν μεταξύ Μονάχου και Ηρακλείου με σκοπό. Τα άλλα έργα του 1996 είναι η «Αυλοδία» για 2 φλάουτα με ράμφος (αναφορά στο μπαρόκ), το «Ερωτικόν» για μεγάλη ορχήστρα και η σκηνική καντάτα «Σαμσών και Δαλιδά» για σόλο κλαρινέτο, αφηγητή, φωνές, χορωδία και ενόργανο σύνολο, βασισμένη σε βιβλικά κείμενα του M. Buber.

Το 1997 ξεκίνησε η γραφή της σειράς έργων με τίτλο «Χωρόχρονος» (I, για 2 κρουστούς και 2 πιάνο) και ολοκλήρωσε τη σειρά των «Απόηχων με το III για άλτο φλάουτο και πιάνο. Αναφέρεται εδώ και η πρώτη του προσπάθεια γραφής σκηνικής μουσικής για τους «Βενετσιάνους στο Schongau» του H. Rosendorfer.

Στο 1998 καταγράφονται τα έργα: «Εικόνες Παραμυθιών» για πιάνο, «Three Meditations» για μελωδικό όργανο (βιολί ή φλάουτο) και πιάνο, «Μικρή σουίτα σε κόκκινο μείζον ή Τρία και ένα τραγούδια σε ίδιο ύφος» για φωνή και πιάνο, βασισμένα πάνω σε ποίηση Γ. Ρίτσου.

Το 1999 συνέθεσε τις «Ελεγείες» για ορχήστρα εγχόρδων και περάτωσε τα έργα: «Κρούσις» για 2 ορχήστρες και «Χωρόχρονος II». κοντσέρτο για σόλο τύμπανα, 3

κρουστούς, πιάνο και 7 χάλκινα (η σειρά των «Χωροχρόνων» αντλεί την έμπνευσή της από τις θεωρίες του διασήμου αστροφυσικού Stephen Hawking για το συνεχώς διαστελλόμενο σύμπαν). Βασικό χαρακτηριστικό του έργου είναι η τυχαία δομή, οι μινιμαλιστές αναπτύξεις και η συμπλοκή των αρχαιοελληνικών ρυθμών με clusters και στοιχεία ελεύθερης τονικότητας.

Το 2000 συνέθεσε τη «Jeliana» για σόλο φλάουτο και τα «Landscapes», 7 Σκίτσα για κόρνο των Άλπεων, σαντούρι, άρπα, 3 κρουστούς και πιάνο. Επίσης, ανακατασκεύασε για μεγάλη ορχήστρα την κινηματογραφική μουσική του Werner Egk για την ταινία «Ο Κύριος από τον άλλο πλανήτη» (Der Herr vom anderen Stern). Όμως το σημαντικότερο έργο του έτους και εκ των κορυφαίων της εργογραφίας του είναι Κοντσέρτο για πιάνο, άρπα, κρουστά και ορχήστρα εγχόρδων. Ήταν παραγγελία του 'Künstlerhaus' του Μονάχου. Η πρώτη παρουσίασή του έλαβε χώρα τον Ιούλιο του ίδιου έτους στο πλαίσιο του εορτασμού των 100 χρόνων του 'Künstlerhaus' με την 'Bayerische Kammerphilharmonie'. Τα πέντε μέρη του έργου (molto ritmico, grave molto calmo, toccata meccanica, lento e cantabile, allegro intensivo) προδίδουν την αρχιτεκτονική του καθώς επίσης και το χαρακτήρα του. Έχοντας ως κύριο θέμα του εορτασμού του 'Künstlerhaus' το μοτίβο «Τέχνη και τεχνολογία» ασχολήθηκε – όπως ο συνθέτης τονίζει – για αρκετό καιρό ερευνώντας τις δυνατότητες της ορχήστρας στο να αποδώσει ήχους παρόμοιους με εκείνους των μηχανών (τρένων, ρολογιών, music box κ.λπ.). Προσπαθώντας να μεταφέρει τους ήχους/θορύβους αυτούς στο πεντάγραμμο και να τους συνδυάσει με πολυρυθμικά και πολυμετρικά στοιχεία, γεννήθηκε το πρώτο, τρίτο και πέμπτο μέρος. Αντιθετικά ως προς τα τρία αυτά μέρη, γράφτηκαν τα δύο μεσαία, τα οποία χαρακτηρίζονται από την εύθραυστη και αέρινη τους ατμόσφαιρα. Βασικός πρωταγωνιστής, σε ολόκληρη τη διάρκεια του έργου, είναι το πιάνο το οποίο πέραν των εμβριθών ρυθμικών, μελωδικών και αρμονικών πολυπλόκων μερών του, λειτουργεί ως ο σύνδεσμος μεταξύ «τέχνης και τεχνολογίας»

Το επόμενο έτος συνέθεσε τα: «Άλκηστις» για 16 φωνές, «Ευλογητάρια» για σόλο κρουστά (γράφηκε ως αυθόρμητη αντίδραση στον θάνατο του μέγιστου Ιάννη Ξενάκη. Βασίζεται στην ρυθμικότητα του ταλάντου, ξύλινης ράβδου, η οποία κρούεται στις μονές της Ορθοδόξου Χριστιανοσύνης), «Διαμάχαι Α» για σόλο βιολί και «Κράματα» για ενόργανο σύνολο (φλάουτο/πίκολο, κλαρινέττο/μπάσσο κλαρινέττο, κρουστά, πιάνο, βιολί και βιολοντσέλλο). Ας διαβάσουμε την περιγραφή γι' αυτό το υπέροχο έργο από τον ίδιο: *«Κατά τη διάρκεια του περασμένου καλοκαιριού και ενώ δούλευα πάνω στις πρώτες ιδέες και το σμίξιμο των οργάνων για το έργο μου «Κράματα» για έξι σόλο όργανα μου γεννήθηκε η ανάγκη να παντρέψω αντιθέσεις και κόσμους που φαινομενικά μοιάζουν μακρινοί. Ψηλό και χαμηλό άκουσμα, ρυθμικό και άρυθμο, τροπικότητα (τονικότητα) και ατονικότητα, αρχαίο και σύγχρονο. Με το σκεπτικό αυτό κατέληξα στο παραπάνω 'κράμα' οργάνων που έχει την ιδιότητα να δείχνει σε πρώτη γραμμή τα δύο ακραία Register του μουσικού μας φάσματος (πίκολο-μπάσσο κλαρινέττο, βιολί-βιολοντσέλλο). Τα τρία τμήματα του έργου υπογραμμίζονται και από τρεις αρμονικές βασικές ιδέες που τα συνοδεύουν. Στο ελεύθερο εισαγωγικό τμήμα κυριαρχεί το πρώτο τετράχορδο του χρωματικού γένους του δώριου τρόπου όπου παρουσιάζεται και επεξεργάζεται με ατονικά στοιχεία από το πίκολο στην ψηλή περιοχή του. Glissandi συνδιάζονται με Clusters και με διασπαρμένα ηχητικά εφέ στον χώρο. Το δεύτερο τμήμα χαρακτηρίζεται από τον*

οσινάτο χαρακτήρα του. Σαν κύριο αρμονικό υλικό εκτίθεται το τετράχορδο λα/σί ύφεση/ρέ/μί που κυριαρχεί, παραλλάσσεται και επεξεργάζεται κυρίως ρυθμικά από το πιάνο και τα κρουστά. Απομεινάρια του πρώτου τμήματος εκτίθενται και συνδύζονται με το ηχόχρωμα και το υλικό του δεύτερου. Ο ελεύθερος τονικός χαρακτήρας του τρίτου τμήματος τονίζεται από πολυρρυθμικά περάσματα, πολλαπλές αρμονικές εναλλαγές και από το έντονο ρυθμικό στοιχείο».

Ερχόμαστε στο 2002 για την αναφορά σε 4 εξίστου θαυμάσια έργα: α) «Κάθαρσις» για πιάνο (υπόμνηση των τονικών χειρονομιών του Liszt), «Ροαί» για βιολί, βιολοντσέλο και πιάνο, «Αρχέγονον», κοντσέρτο για κρουστά και ορχήστρα, και «Σ-Κασσιόπη», κοντσέρτο για μεταλλικά κρουστά και ορχήστρα εγχόρδων

Στο 2003 εντάσσονται τα: «...Geist aus dem Allgeist...» για 3 χορωδίες, κόρνο και εκκλησιαστικό όργανο, πάνω στον 230ό Ψαλμό του Δαβίδ και σε στίχους της Rose Ausländer, «Εξι Σκέψεις» για πιάνο (ηχητικό ανάλογο μεταφοράς ιδεών, εμπειριών και οσμών οι οποίες προκύπτουν σε μία συγκεκριμένη στιγμή), «Επίγραμμα» για φαγκότο και πιάνο, «Unisono» για 2 κρουστούς, «Κόρδαξ» για 3 όμποε και «Constellation» για ορχήστρα (ή κουιντέτο) εγχόρδων, 2 κόρνα και κρουστά.

Στη διετία 2004/5 συνέθεσε λίγα έργα: «Αφιέρωμα στον Picasso» για τσέμπολο, «Παλινδρομία» για πιάνο (θαυμάσια προσπάθεια συντόμων επαναληπτικών διαδικασιών με έμπνευση την κίνηση παιχνιδιών και την προσπάθεια επιλύσεως αινιγμάτων), «Επτάφθογγον» για 6 ιαπωνικά όργανα και «Kurzschluss» για βιόλα

Το 2006, ύστερα από ανάθεση του 'Ensemble Modern' δημιούργησε ένα σπουδαίο ακόμη μουσικό κομψοτέχνημα με τίτλο «Photonic Constructions I» για ενόργανο σύνολο (Α' παρουσίαση: α εκτέλεση: 29 Οκτ. 2006, Kasseler Musiktage). Με αυτό προσπάθησε να απαντήσει εμμέσως στο μεγάλο υπαρξιακό και μεταφυσικό ερώτημα: «Το φώς είναι για μας τους Έλληνες ένα πεδίο μυστηρίου και πνευματικής αναζήτησης. Σε αντίθεση με τη δυτικοευρωπαϊκή κουλτούρα, στην οποία το σκοτάδι έπαιξε σημαντικό ρόλο τόσο στις τέχνες όσο και στην καθημερινότητά, η αναζήτηση για τη φύση του φωτός ξεκίνησε στην αρχαία Ελλάδα και βρίσκει τη συνέχειά της στα μυστήρια της ορθόδοξης εκκλησίας. Το φαινόμενο του φωτός αποκτά ιδιαίτερη σημαντικότητα και στη μοντέρνα φυσική και μεταφυσική. Μιλώντας ως πιστός (και όχι ως θρήσκος) έχω την αίσθηση ότι αυτό το τόσο τετριμμένο φαινόμενο αποκτά μία λειτουργία θεϊκή τόσο στη ζωή μας όσο και στη καθημερινότητά μας. Τί είναι όμως αυτό που κάνει το φώς υπεύθυνο για την ιστορία του κόσμου μας, του σύμπαντος και της ιστορίας του χρόνου; Η απάντηση κρύβεται όπως μας διηγείται ο καθηγητής/ερευνητής Γ. Γραμματικάκης στο βιβλίο του «Η αυτοβιογραφία του φωτός» (ένα βιβλίο το οποίο υπήρξε πηγή έμπνευσης για τη προκειμένη σύνθεση) στην δυϊκή του φύση. Τα στοιχειώδη σωματίδια του φωτός, γνωστά ως φωτόνια, έχουν την ικανότητα να εμφανίζονται τόσο με τη μορφή ύλης όσο και με τη μορφή κύματος. Κατ' αυτό τον τρόπο μεταφέρονται σε μας πληροφορίες από τα βάθη του σύμπαντος. Ταυτίζεται όμως έτσι το ταξίδι τους, έχοντας την οριακή ταχύτητα των 300.000 χλμ/δευτ., με το φαινόμενο του χρόνου; Είναι τα φωτόνια ζωντανοί φορείς ύλης (σωματιδιακή μορφή) και πνεύματος (κυματική μορφή) σε ένα διαφορετικό επίπεδο; Δημιουργούν, κινούμενα με την υπέρτατη δυνατή ταχύτητα, ένα συμπαντικό όριο, μία υπερδύναμη; Εν συντομία: είναι το φώς ο Θεός;».

Στο 2006 επίσης ανήκουν έργα: « «Κυκλοειδή I» για πιάνο (στη μνήμη της τραγουδίστριας Άννας Παρλαπάνου. Ανάθεση της Γερμανικής Ραδιοφωνίας) και

«Metal Mechanics», μικρής διάρκειας για πιάνο και μαγνητοταινία. Στο πρώτο έργο ο συνθέτης, με έμπνευση από τηλεοπτικό πρόγραμμα για τους επιταχυντές κυκλοτρονίων (μόρια), μεταφέρει σε 13λεπτο ηχητικό ανάλογο αυτές τις κυκλικές κινήσεις τους με υψηλή συχνότητα, με τη δημιουργία παραλλαγών εντός παραλλαγών άνευ υπέρξεως βασικού θέματος. Ίσως αυτό να ομοιάζει με κακοφωνία, όμως στον δημιουργικό πυρετό και ευστροφία του δημιουργού, γίνεται μουσικό αριστούργημα. Στο δεύτερο, η χρήση ήχων –από ευρύ φάσμα καθημερινών γεγονότων- δημιουργημένων από H/Y προστίθενται στις δεξιοτεχνικές πιανιστικές ακροβασίες, σε έναν συνδυασμό μοναδικής ηχοχρωματικής υφής. Αναφέρονται επίσης τα: Τετρακτύς» για κουαρτέτο εγχόρδων και «Dead Strokes» για μαρίμπα και κουαρτέτο κρουστών.

Το 2007 επανήλθε στη σειρά των «Ροών» με το «ΡΟΑΙ III- Dataflow», αφιερωμένο στον πιανίστα Ερμή Θεοδωράκη. Σηματοδοτείται από τη χρήση ηλεκτρονικών, καθώς επίσης και δομικών ενοτήτων (modules), η σειρά των οποίων συντίθεται από τον ερμηνευτή. Το μέρος των προηχογραφημένων ηλεκτρονικών διευρύνει τις ηχητικές δυνατότητες του πιάνου και αναζητεί ένα κυματοειδή, ‘ελαστικό’ ήχο δίνοντας δεύτερη διάσταση στο μέρος του πιάνου. Η έννοια της ροής πραγματοποιείται κατ’ αυτόν τον τρόπο τόσο σε ηχητικό όσο και σε μορφολογικό επίπεδο. Συνέθεσε επίσης το έργο «Πρίσμα - Photonic Constructions II» για μεγάλη ορχήστρα πνευστών με κρουστά και άρπα (ανάθεση της ‘American Wind Symphony’), το «Αριστοφανικών» για χορωδία, 6 κρουστούς και 2 πιάνα, και την «Αιολική Ελεγεία» για φλάουτο.

Το 2008 συνέθεσε το «Ροαί IV» για 7 όργανα, παραγγελία του Studio Franken της Βαυαρικής Ραδιοφωνίας.

Πρόσφατο έργο του είναι το «Rime Sparse» για 6 φωνές, σε κείμενο του Πετράρχη (2009).

Δισκογραφία

Περιέχει 2 σπουδαία προσωπικά ηχογραφήματα («Piano Works» στη NEOS [www.neos-music.com] με τον ίδιο ως ερμηνευτή και «Percussion Spielt Werke» με τον κρουστό P. Sadlo και ενόργανα σύνολα στην CAVALLI RECORDS [www.cavalli-records.de]). Επίσης έργα του υπάρχουν σε 4 συλλογές (μεταξύ αυτών η ένθετη συλλογή του περιοδικού ‘Classical Music Review’ με έργα/αποσπάσματα έργων Ελλήνων μουσουργών της διασποράς, σε επιμέλεια παραγωγή του γράφοντος.

Διαδικτυακοί ιστότοποι

www.minasborboudakis.com (προσωπική ιστοσελίδα)

Οπτικές ακροάσεις έργων:

www.youtube.com/watch?v=nb-oBhBXGDY («1945. Απόηχοι του παρελθόντος IV»)

www.youtube.com/watch?v=e4mx4h3kWhI («Unisono»)

Σταχυολογήματα κριτικών σε γερμανικά έντυπα

...vor allem Borboudakis lockt mit interessanten, oft dunklel getönten Farben von tiefen Holzbläsern, fordert von den Streichern flächige Grundierung oder lässt sie

perkussiv dam üppig ausgerüsteten Schlagzeug Konkurrenz machen. Das mischt sich...

(Gabriele Luster από Münchner Merkur, 27.6.2007)

...im Ganzen genseine Klavierwerke, mit Temperament und Feinsinn von ihm selbst interpretiert, klingen gleichermaßen unangestrengt und pointiert...

(T.S. από Fono Forum, 7.8.2007)

...wer nach griffiger Zuhöreremusik sucht, kam bei dem griechischen Komponisten Minas Borboudakis (1974) auf seine Kosten. „meta- soundscapes“ sucht den Fluss des Klanges orientiert sich am elektronisch inspirierten Sound bis hin zum Geräusch, allerdings ohne Einsatz von synthetischen erzeugten Klängen...

(Egon Bezold από Nürnberger Zeitung, 17.10.2008)

Θωμάς Ταμβάκος

www.tamvakosarchive.blogspot.com